

Kamienica przy ul. Sobieskiego 17

2026-02-13

To miejsce z niezwykle ciekawą przeszłością, zapisaną historią ludzi, którzy ją zamieszkiwali. To właśnie jej poświęcony jest ten artykuł, który powstał we współpracy z Laną Dadu (Dawny Kraków).

Budowa kamienicy przy **ulicy Sobieskiego 17** rozpoczęła się zapewne jeszcze w czasie, gdy ulica pozostawała bezimienna.

Ulica otrzymała swoją nazwę w kwietniu 1890 roku od szkoły imienia Jana III Sobieskiego, mieszczącej się przy niej. Sama szkoła została powołana do życia jesienią 1883 roku, w dwusetną rocznicę zwycięstwa pod Wiedniem, które na trwałe zapisało się w polskiej pamięci historycznej.

Prasa krakowska jeszcze długo odnotowywała stan ulicy z wyraźnym niepokojem. W jednym z artykułów pisano:

„Przechodząc ulicą Sobieskiego, łączącą ulicę Batorego z ulicą Siemiradzkiego, a położoną w nowej części miasta, z ubolewaniem spostrzegamy nieporządek i nieczystości ulice te zalegające. Do roznoszenia zabijającej woni przyczynia się wadliwie zbudowany rynsztok, który, nie mając należytej pochyłości odpływowej, zatrzymuje zlewy, a te, schnąc i gnijąc, zatrują powietrze. Może władze miejskie zechcą przyczynić się do usunięcia złego. Ulica Sobieskiego, mając przeszło 250 metrów długości, liczy „trzy błyskawicznym światłem gorzące lampki”, przejście zatem ulicą o porze wieczornej jest bardzo niebezpieczne.”

(„Nowa Reforma”, 1891, nr 244)

Kamienica przy ulicy Sobieskiego 17, wzniesiona w latach 1890–1891 w stylu neorenesansowym, od samego początku dzieliła los własnościowy z przylegającą parcelą, na której kilka lat później powstała kamienica pod numerem 15.

Pierwszym właścicielem obu kamienic był **Stanisław Burzyński**. Kolejnym właścicielem był poeta i hrabia **Andrzej Fredro**, wnuk Aleksandra Fredry, wybitnego komediopisarza. Po jego śmierci własność przeszła w ręce żony, **Felicji Marii ze Szczepańskich Fredro**, znanej działaczki społecznej i charytatywnej, która po zawarciu drugiego małżeństwa nosiła nazwisko Skarbek. Później właścicielami kamienic byli **Hamulińscy oraz Sieppelowie**. To właśnie Sieppelowie sprzedali omawianą tu kamienicę pod numerem 17 Janowi **Marcelowi Kucharskiemu**, który otworzył tu swoje przedsiębiorstwo budowlane.

Jednym z najbardziej znanych mieszkańców kamienicy przy ulicy Sobieskiego 17 był **Józef Pokutyński**.

Józef Pokutyński, syn znanego twórcy architektury Filipa Pokutyńskiego, należał do grona najwybitniejszych krakowskich budowniczych działających na przełomie XIX i XX wieku. Po ukończeniu studiów w krakowskim Instytucie Technicznym kształcił się dalej w Wiedniu, w tamtejszym Instytucie

Politechnicznym. Po powrocie do Krakowa zajmował się nauczaniem rysunku w Państwowej Szkole Przemysłowej oraz prowadził własne biuro projektowe. Wraz z Józefem Niedźwieckim przez jakiś czas prowadził na Dębnikach fabrykę pieców kaflowych. Nie jest to miejsce na wymienienie wszystkich jego realizacji architektonicznych; warto jednak wspomnieć chociażby obecny budynek Filharmonii Krakowskiej, zaprojektowany wspólnie ze Stanisławem Filipkiewiczem, oraz zespół Domu Księży Emerytów, wzniesiony z fundacji arcybiskupa Adama Sapiehy przy ulicy św. Marka.

Józef Pokutyński zajmował mieszkanie na parterze kamienicy. Informację tę potwierdza relacja prasowa dotycząca włamania, do którego doszło pod koniec października 1910 roku.

Wieczorem 26 października 1910 roku dwaj młodzi sprawcy, posługując się wytrychami i dobranymi kluczami, włamali się do mieszkania Pokutyńskiego. Z rozbitego biurka zabrali około 2 200 koron w gotówce, złoty łańcuszek, parę złotych spinek oraz cztery książeczki wkładowe Banku Galicyjskiego o łącznej wartości przekraczającej 40 tysięcy koron.

Policja szybko ustaliła sprawców włamania. Okazało się, że całe przedsięwzięcie zorganizował Adolf Cyrański, były lokaj profesora Pokutyńskiego, dobrze znający układ mieszkania oraz domowe zwyczaje. Bezpośrednimi wykonawcami kradzieży byli jego 17-letni syn Jan oraz 18-letni Stefan Podsiadło z Warszawy. Sprawców aresztowano jeszcze tej samej nocy, a gotówkę i kosztowności odzyskano. Książeczki oszczędnościowe, jak podawano w prasie, zostały spalone przez sprawców. Aby jednak mieć co do tego pewność, miesiąc później w prasie ukazało się ogłoszenie o ich unieważnieniu. Co ciekawe, w mieszkaniu znajdowały się również książeczki oszczędnościowe siostry Józefa Pokutyńskiego, Marii z domu Pokutyńskiej, po mężu Kirchmayer.

Choć wydarzenie to miało dramatyczny przebieg, dziś stanowi jedno z najlepiej udokumentowanych źródeł wiedzy o codziennym życiu mieszkańców kamienicy przy ulicy Sobieskiego 17.

W tym miejscu warto wrócić do historii **rodziny Sieppelów**, już wcześniej pojawiającej się w kontekście tej kamienicy.

Ludwik Sieppel (spotykana także pisownia nazwiska: *Sippel*), pochodzący ze Lwowa, pełnił funkcję zarządcy Zakładu Oczyszczania Miasta w Krakowie. Podczas tragicznej powodzi w marcu 1888 roku brał udział w akcji ratowania mieszkańców, za co został uhonorowany dekretem pochwalnym przez namiestnika miasta. Powódź ta była skutkiem zatoru lodowego na Wiśle, który powstał w rejonie prowizorycznego drewnianego mostu wojskowego pod Wawelem i doprowadził do gwałtownego podniesienia poziomu wody.

Doświadczenia te znalazły później odzwierciedlenie w podejmowanych przez niego inicjatywach o charakterze technicznym. W 1891 roku prasa odnotowała, że uzyskał on przywilej (odpowiednik dzisiejszego patentu) na drugi z kolei wynalazek służący do rozbijania zatorów lodowych na rzekach. Jak podkreślano, urządzenie wykorzystywało ładunek dynamitu, zamknięty w sposób umożliwiający jego bezpieczne użycie w warunkach wodnych i przeznaczony wyłącznie do celów hydrotechnicznych. Wcześniejszy przywilej na podobne rozwiązanie nabyło od Ludwika Sieppela belgijskie towarzystwo żeglugi parowej.

Przy ulicy Sobieskiego 17 Ludwik mieszkał wraz z żoną **Janiną z Czyżewiczów** oraz dwojgiem dzieci,

synem Ludwikiem i córką Marią.

Syn, także Ludwik Sieppel, po ukończeniu VII Państwowego Gimnazjum w 1923 roku rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Już w trakcie studiów związał się z Instytutem Stomatologicznym UJ, gdzie od 1928 roku pracował jako asystent. W 1931 roku uzyskał tytuł doktora wszechnauk lekarskich, a następnie odbył liczne staże zagraniczne, między innymi w Wiedniu, gdzie w 1934 roku wyspecjalizował się w chirurgii stomatologicznej i protetyce.

W latach międzywojennych należał do najbardziej obiecujących młodych lekarzy krakowskich, łącząc działalność naukową, dydaktyczną i kliniczną. W 1939 roku został zmobilizowany jako lekarz i wziął udział w kampanii wrześniowej. 6 listopada 1939 roku został aresztowany podczas Sonderaktion Krakau i trafił kolejno do KL Sachsenhausen oraz KL Dachau. Z obozu został zwolniony w 1940 roku.

Po powrocie do Krakowa prowadził prywatną praktykę lekarską i niósł pomoc środowisku akademickiemu dotkniętemu represjami wojennymi. Po 1945 roku odegrał kluczową rolę w odbudowie i rozwoju krakowskiej stomatologii akademickiej. Kierował Oddziałem Stomatologicznym Wydziału Lekarskiego UJ, a następnie Katedrą Protetyki Dentystycznej, był wieloletnim działaczem i prezesem Towarzystwa Stomatologów Polskich oraz specjalistą krajowym do spraw protetyki. Zapisał się w historii jako jeden z twórców nowoczesnej stomatologii akademickiej w Krakowie.

Wśród innych mieszkańców kamienicy pojawiają się przedstawiciele bardzo różnych zawodów. Źródła wymieniają m.in. nauczycieli, służące, praczki, krawcowe, stróży, majstrów murarskich czy szewców. W spisach ludności natrafiamy także na dziś już zapomniane określenia zawodowe, takie jak parobek, posługaczka, ekspres, subiekt handlowy czy pomocnik tercjana szkolnego. Jak widać, kamienica przy ulicy Sobieskiego 17 była miejscem, w którym spotykały się różne światy i profesje.

Bibliografia:

Czech, Józef. *Kalendarz Krakowski na rok ... (różne roczniki)*. Kraków: Drukarnia Józefa Czecha. Dostęp online: mbc.malopolska.pl.

Mikulski, Stefan. *Wielka Księga Adresowa Stoł. Król. Miasta Krakowa i Król. Woln. Miasta Podgórze*. Kraków: Wydawnictwo Stefana Mikulskiego, 1908, 1912. Dostęp online: jbc.bj.uj.edu.pl.

Spis ludności miasta Krakowa za lata 1880–1921. Archiwum Narodowe w Krakowie.

Czasopisma i prasa:

„Nowa Reforma”. 1888, nr 67

„Nowa Reforma”, 1891, nr 67

„Nowa Reforma”, 1891, nr 244

**Magiczny
Kraków**

„Nowa Reforma”, 1910, nr 492.

„Krakowski Dziennik Wojewódzki”, 1931, nr 26

„Kurier Warszawski”. 1891, nr 83

Strony internetowe:

<http://malopolskawiiwojnie.pl>

<https://dziejekrakowa.pl/>

Tekst autorstwa Lany Dadu (Dawny Kraków)

A więcej o architekturze kamienicy przeczytacie w artykule, który przygotowaliśmy wspólnie z Małgorzatą Korpalską i Jakubem Jastrzębskim (Igraszki w czasie)

[czytaj dalej](#)